

BBA-004-014101

Seat No. _____

B. Ed. (Sem. I) Examination

July - 2021

Childhood and Growing UP. : CC-1

(New Course)

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના : (1) વિભાગ-1 MCQ પ્રકારના પ્રશ્નો.
(2) વિભાગ-2 વર્ણનાત્મક પ્રકારના પ્રશ્નો.

1 નીચે આપેલા 40 બહુવિકલ્પી પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ 20ના જવાબ આપો. **30**

(પ્રત્યેક પ્રશ્નોનો 1.5 માર્ક્સ)

- (1) શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાનના 'પિતા' કોને માનવામાં આવે છે ?
(A) હેવર્ડિંગ હર્સ્ટ (B) સ્કિનર
(C) પેસ્ટોલોજી (D) એરિસ્ટોટલ
- (2) પરિસ્થિતિઓ અને પ્રવૃત્તિઓને ધ્યાનપૂર્વક જોવાની ક્રિયાને શું કહે છે ?
(A) સામાજિકતામિતિ (B) ઉપચાર
(C) અવલોકન (D) નિદાન
- (3) માધ્યમિક શાળાના શિક્ષકે માનવ વિકાસના કયા તબક્કાનો વિસ્તૃત અભ્યાસ કરવો જોઈએ ?
(A) બાલ્યાવસ્થા (B) કિશોરાવસ્થા
(C) તરુણાવસ્થા (D) યુવાવસ્થા
- (4) બી.એફ. સ્કિનરના મતે વિકાસ એ કેવી પ્રક્રિયા છે ?
(A) નિરંતર અને ક્રમિક પ્રક્રિયા (B) આજીવન ચાલતી પ્રક્રિયા
(C) સંકુલ પ્રક્રિયા (D) વાતાવરણ જન્ય પ્રક્રિયા
- (5) નીચેનામાંથી સંવેગ કોને કહેશો ?
(A) અનુકરણ (B) ગ્રહણ
(C) નફરત (D) નિર્ણય

- (6) વર્ગમાં એકલા-અટૂલા અધ્વેતાને શોધવામાં કઈ પદ્ધતિનો ઉપયોગ કરી શકાય ?
- (A) વ્યક્તિ અભ્યાસ (B) સામાજિકતામિતિ
(C) મુલાકાત પદ્ધતિ (D) અવલોકન પદ્ધતિ
- (7) મુલાકાત પદ્ધતિના કેટલા પ્રકાર છે ?
- (A) 2 (B) 4
(C) 6 (D) 5
- (8) સમાન વૃદ્ધિ અને વિકાસ ધરાવતા બે બાળકો ક્યાં પરિબળમાં જુદા હોઈ શકે ?
- (A) બુદ્ધિ (B) પરિપક્વતા
(C) અનુકૂલન (D) સંવેદનશીલ
- (9) નીચેનામાંથી કઈ શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાનની પદ્ધતિ નથી ?
- (A) પ્રયોગ (B) અવલોકન
(C) સામાજિકતામિતિ (D) શિખવવું
- (10) અન્યને ધમકી આપવી એ કઈ વર્તન સમસ્યા ગણાય છે ?
- (A) દાદાગીરી કરવી (B) છેડતી કરવી
(C) ચોરી કરવી (D) રખડપટ્ટી કરવી
- (11) જોડાણવાદ મુજબ નીચેનામાંથી કયો અધ્યયન પ્રકાર નથી ?
- (A) અભિસંધાન દ્વારા અધ્યયન (B) પ્રયત્ન અને ભૂલ દ્વારા અધ્યયન
(C) અર્થપૂર્ણ અધ્યયન (D) આંતરસૂઝ દ્વારા અધ્યયન
- (12) અધ્યયન સંક્રમણનાં કેટલાં પ્રકાર છે ?
- (A) ત્રણ (B) પાંચ
(C) ચાર (D) બે
- (13) અભિસંધાન એટલે _____.
- (A) પ્રતિચાર (B) જોડાણ
(C) સંબંધ (D) ઉદ્દીપક
- (14) ક્રિયાત્મક અભિસંધાન સાથે કયા મનોવૈજ્ઞાનિકનું નામ જોડાયેલું છે ?
- (A) સ્કીનર (B) પાવલોવ
(C) થોર્નડાઈક (D) કોહલર

- (15) સિદ્ધિ પ્રેરણાનો સિદ્ધાંત કયા મનોવૈજ્ઞાનિકે આપ્યો છે ?
 (A) મેક્કુગલ (B) મેકલેલેન્ડ
 (C) કાર્લ રોજર્સ (D) અબ્રહમ મેસ્લો
- (16) વિદ્યાર્થી પરીક્ષામાં પ્રશ્નને ઓળખીને જવાબ લખે તેને શું કહેવાય ?
 (A) પુનરાવહન (B) વિસ્મૃતિ
 (C) સંવેદન (D) ધારણ
- (17) ટૂંકગાળાની સ્મૃતિનો સમયગાળો કેટલો હોય છે ?
 (A) 2 સેકન્ડ (B) 20 સેકન્ડ
 (C) 30 સેકન્ડ (D) 50 સેકન્ડ
- (18) આંતરસૂઝ દ્વારા અધ્યયનનો સિદ્ધાંત આપનાર મનોવૈજ્ઞાનિક કોણ હતા ?
 (A) પાવલોવ (B) કોહલર
 (C) સ્કીનર (D) થોર્નડાઈક
- (19) સકારાત્મક પ્રોત્સાહન કયું છે ?
 (A) રોકડ ઈનામ (B) ઊંચું પદ આપવું
 (C) પ્રશંસાનાં શબ્દો (D) આપેલ તમામ
- (20) એક પરિસ્થિતિમાંથી મળેલ શિક્ષણ કે તાલીમ અન્ય કોઈ પરિસ્થિતિમાં ઉપયોગી નીવડે તેને અધ્યયન સંક્રમણ કહે છે - આ વ્યાખ્યા કોણે આપી છે ?
 (A) સોરેન્સ (B) જ. શાસ્ત્રી
 (C) ઉ. પાઠક (D) મો. પટેલ
- (21) પ્રતિભાશાળી બાળકનો બુદ્ધિઆંક કેટલો છે ?
 (A) 110 (B) 120
 (C) 130 (D) 140
- (22) વ્યક્તિનો અન્ય સંસ્થા, વ્યક્તિ કે વિચાર સાથેનો એકાત્મભાવ એટલે શું ?
 (A) પ્રક્ષેપણ (B) તાદાત્મ્ય
 (C) દિવાસ્વપ્ન (D) યૌક્તિકીકરણ
- (23) નીચેના પૈકી કઈ બાબત બાળકના માનસિક સ્વાસ્થ્ય માટે જોખમી છે ?
 (A) બાળક સાથેના માતા-પિતાના મધુર સંબંધો.
 (B) બાળકની સ્થિતિ અને વ્યક્તિત્વનું સન્માન.
 (C) બાળકની આધારભૂત જરૂરિયાતોની પૂર્તિ.
 (D) બાળક પર કઠોર અનુશાસન લાદવું.

- (24) બુદ્ધિ શબ્દ કઈ ભાષા પરથી ઊતરી આવ્યો છે ?
 (A) ગુજરાતી (B) પ્રાકૃત
 (C) ગ્રીક (D) લેટિન
- (25) થર્સ્ટને વલણ માપદંડની રચના કયા વર્ષમાં કરી હતી ?
 (A) 1925 (B) 1929
 (C) 1919 (D) 1931
- (26) અભિયોગ્યતા કસોટીઓ દ્વારા શું માપવામાં આવે છે ?
 (A) બુદ્ધિ (B) વલણ
 (C) ટેવો (D) વિશિષ્ટ શક્તિઓ
- (27) બુદ્ધિ એ અમૂર્ત ખ્યાલો વિશે વિચારવાની શક્તિ છે - આ વ્યાખ્યા કોણે આપી ?
 (A) ટર્મન (B) બર્ટ
 (C) થોમસન (D) બિને
- (28) વલણ શેના આધારે ઘડાય છે ?
 (A) માનસિક શક્તિ (B) કૌટુંબિક વાતાવરણ
 (C) વય (D) આપેલ એકપણ નહીં
- (29) સ્પીચરમેન બુદ્ધિના સામાન્ય ઘટકને કઈ સંજ્ઞાથી ઓળખાવે છે ?
 (A) C (B) J
 (C) G (D) S
- (30) મેઘાવી બાળક માટે કઈ અધ્યાપન પદ્ધતિ ઉપયોગી છે ?
 (A) વ્યાખ્યાન (B) સમસ્યા ઉકેલ
 (C) સ્વાધ્યાય (D) નિરિક્ષિત અભ્યાસ
- (31) કોના મત પ્રમાણે વ્યક્તિત્વ એટલે સમાજ દ્વારા માન્ય અને અમાન્ય ગુણોનું સંતુલન ?
 (A) થેરોપ (B) રેક્સ રોક
 (C) વુડવર્થ (D) ડેશીયલ
- (32) પ્રો. પી. વી. યુંગના મતે વ્યક્તિત્વના કેટલા પ્રકાર છે ?
 (A) બે (B) ત્રણ
 (C) પાંચ (D) ચાર

- (33) નાના બાળકો માટે કઈ કસોટી ઉપયોગી છે ?
- (A) કાળા શાહીના ડાઘા (B) TAT
(C) વાક્યપૂર્તિ (D) CAT
- (34) Persona શબ્દનો અર્થ શું થાય ?
- (A) ચહેરો (B) મ્હોરું
(C) મૂર્તિ (D) પ્રકૃતિ
- (35) શાળામાં વર્ગ વિભાજન કરતી વખતે કઈ ભિન્નતાને ધ્યાનમાં રાખવી જોઈએ ?
- (A) શારીરિક ભિન્નતા (B) માનસિક ભિન્નતા
(C) આર્થિક ભિન્નતા (D) સ્વભાવગત ભિન્નતા
- (36) કેવા વિદ્યાર્થીઓને વર્ગમાં આગળ બેસાડવા જોઈએ ?
- (A) દૃષ્ટિની ખામીવાળા (B) ઓછું સાંભળતા
(C) A અને B બંને (D) એક પણ નહીં
- (37) વ્યક્તિગત ભિન્નતાનું કારણ નીચેનામાંથી કયું છે ?
- (A) માનસિક શક્તિઓ (B) જાતિભેદ
(C) વારસો (D) ઉપરના તમામ
- (38) અપવાદરૂપ બાળકોમાં કોનો સમાવેશ થાય છે ?
- (A) પ્રતિભાશાળી (B) મંદબુદ્ધિ
(C) શારીરિક અક્ષમ (D) ઉપરોક્ત બધા જ
- (39) કપિલ મુનિની દૃષ્ટિએ વ્યક્તિત્વના કેટલા પ્રકાર છે ?
- (A) ચાર (B) પાંચ
(C) ત્રણ (D) આઠ
- (40) 'વ્યક્તિ વ્યક્તિ વચ્ચે પ્રવર્તતી અસમાનતા એ સાર્વત્રિક ઘટના છે ?' આ વ્યાખ્યા કોણે આપી ?
- (A) ટાયલર (B) સ્કીનર
(C) કો એન્ડ કો (D) ટેલફોર્ડ

2 નીચેના 16 પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ 8 પ્રશ્નોના વિસ્તૃત જવાબ આપો : 40

- 2.1 શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાનનો અર્થ આપી તેના કાર્યક્ષેત્રની ચર્ચા કરો.
- 2.2 તફાવત આપો : વૃદ્ધિ અને વિકાસ.
- 2.3 અવલોકન પદ્ધતિની સંકલ્પના જણાવી તેના લાભાલાભની વિસ્તૃત ચર્ચા કરો.
- 2.4 ટૂંકનોંધ લખો : સામાજિકતામિતી.
- 2.5 પ્રેરણાની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરી, તેનું સ્વરૂપ અને પ્રકારો સમજાવો.
- 2.6 સ્મૃતિ એટલે શું ? સ્મૃતિ વધારવાના ઉપાયો અને વિસ્તૃતીના કારણો જણાવો.
- 2.7 અધ્યયન-અધ્યાપન પ્રક્રિયાને અસર કરતા પરિબળો જણાવો.
- 2.8 અધ્યયન સંક્રમણનો અર્થ આપી પ્રકારો ઉદાહરણ સાથે સમજાવો.
- 2.9 વલણ એટલે શું ? લિકર્ટના વલણ માપદના સોપાનો સમજાવો.
- 2.10 બુદ્ધિની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરી કોઈ એક બુદ્ધિ કસોટીનો પરિચય આપો.
- 2.11 માનસિક સ્વાસ્થ્યને અસર કરતા પરિબળો વિશે સમજૂતી આપો.
- 2.12 બચાવ પ્રયુક્તિ એટલે શું ? કોઈપણ બે બચાવ પ્રયુક્તિઓ વિશે વિસ્તારથી સમજ આપો.
- 2.13 વ્યક્તિત્વનો અર્થ આપી તેના પ્રકારો સમજાવો.
- 2.14 અપવાદરૂપ બાળક એટલે શું ? તેના પ્રકારો જણાવો.
- 2.15 વ્યક્તિત્વ માપનની પદ્ધતિઓના નામ જણાવી અવલોકન પદ્ધતિ અને પ્રક્ષેપણ પદ્ધતિ સમજાવો.
- 2.16 વ્યક્તિગત અને વૈયક્તિક તફાવતનો અર્થ આપી તેને અસર કરતા પરિબળો જણાવો.

ENGLISH VERSION

1 Answer any 20 of the following 40 multiple choice questions (1.5 mark each) 30

(1) Who is considered the father of 'Educational Psychology' ?

- (A) Having Herst (B) Skinner
(C) Pestology (D) Eristotal

(2) What is called the act of looking carefully at situations and activities ?

- (A) Socialism (B) Remedy
(C) Observation (D) Diagnostic

(3) Which stage of Human Development should be studied in detail by a secondary school teacher ?

- (A) Childhood (B) Adolescence
(C) Pubescence (D) Puberty

(4) According to B.F. Skinner, what is the process of development ?

- (A) A continuous and gradual process
(B) A lifelong process
(C) Complex process
(D) Atmospheric process

(5) Which of the following would you call impulse ?

- (A) Imitation (B) Eclipse
(C) Hatred (D) Decision

- (6) What method can be used to find the exclusive student in the class ?
- (A) Individual Study (B) Socialism
(C) Interview Method (D) Observation Method
- (7) How many type of interview methods are there ?
- (A) 2 (B) 4
(C) 6 (D) 5
- (8) In what factor can two children with similar growth and development differ ?
- (A) Intelligence (B) Maturity
(C) Adaptation (D) Sensitive
- (9) Which of the following is not a method of educational psychology ?
- (A) Experiment (B) Observation
(C) Socialism (D) Teaching
- (10) What behaviour problem is threatening ?
- (A) to bullying (B) to teasing
(C) to steal (D) to roaming
- (11) Which of the following is not a type of study according to affiliation ?
- (A) Study by research (B) Study by effort and error
(C) Semantic Study (D) Study by intuition
- (12) How many type of study transitions are there ?
- (A) Three (B) Five
(C) Four (D) Two

- (13) Association means _____.
- (A) Response (B) Connection
(C) Relation (D) Stimulant
- (14) Which Psychologist's name is associated with Functional Research ?
- (A) Skinner (B) Pavlov
(C) Thorndike (D) Kohler
- (15) Which Psychologist has given the theory of achieved motivation ?
- (A) MacDougal (B) McClelland
(C) Carl Rogers (D) Abraham Maslow
- (16) What is it called when a student identifies a question and writes an answer in the exam ?
- (A) Re-carrying (B) Oblivion
(C) Sensation (D) Assumption
- (17) What is the duration of short-term memory ?
- (A) 2 second (B) 20 second
(C) 30 second (D) 50 second
- (18) Who was the psychologist who gave the theory of intuition study ?
- (A) Pavlov (B) Kohler
(C) Skinner (D) Thorn Dike
- (19) Positive Encouragement means _____.
- (A) Cash Prize (B) Give High Position
(C) Words of Praise (D) All of given

- (20) Learning or training from one situation is useful in another situation is called study transformation – who gave this definition?
- (A) Sorenson (B) J. Shashtri
(C) U. Pathak (D) Mo. Patel
- (21) What is the IQ of Gifted Child ?
- (A) 110 (B) 120
(C) 130 (D) 140
- (22) What is the person's unity with another organization, person and thought ?
- (A) Projection (B) Equality
(C) Day Dreaming (D) Rationalization
- (23) Which of the following is dangerous for a child's mental health ?
- (A) The sweet relationship of the parents with the child
(B) Respect for the child's status and personality.
(C) Fulfill the basic needs of the child.
(D) Impose strict discipline across the child.
- (24) From which language is the word intelligence derived ?
- (A) Gujarati (B) Prakrit
(C) Greek (D) Latin
- (25) In which year did Thurston formulate the Attitude Criteria ?
- (A) 1925 (B) 1929
(C) 1919 (D) 1931

- (26) What is measured by Aptitude Tests ?
(A) Intelligence (B) Attitude
(C) Habits (D) Special abilities
- (27) Intelligence is the power to think about abstract concepts. Who gave this definition ?
(A) Terman (B) Bert
(C) Thomson (D) Bine
- (28) On what basis is the attitude formed ?
(A) Mental Ability (B) Family atmosphere
(C) Age (D) None of given
- (29) By what name does Spearman identify the general component of intelligence ?
(A) C (B) J
(C) G (D) S
- (30) Which teaching method is useful for a Gifted Child ?
(A) Lecture method (B) Problem solving
(C) Exercise (D) Fixed Study
- (31) According to whom personality is a balance of socially valid and invalid qualities ?
(A) Therop (B) Rex Rock
(C) Woodworth (D) Desiyal
- (32) What are the types of personality according to P.V. Yung ?
(A) 2 (B) 3
(C) 4 (D) 5

- (33) Which test is useful for young children ?
- (A) Black ink stains (B) TAT
(C) Sentence Completion (D) CAT
- (34) What is the meaning of word Persona ?
- (A) Face (B) Mask
(C) Idol (D) Nature
- (35) What difference should be kept in mind when classifying a school ?
- (A) Physical Variation (B) Mental Variation
(C) Economic Variation (D) Temperament Variation
- (36) Which students should be placed first in the class ?
- (A) Visually impaired (B) Less Listening
(C) (A) and (B) both (D) None
- (37) Which of the following is the cause of individual differences ?
- (A) Mental abilities (B) Racial discrimination
(C) Legacy (D) All of above
- (38) Who is included as Exceptional children ?
- (A) Talented (B) Mentally Retarded
(C) Physically disabled (D) All of above
- (39) How many types of personality are there according to Kapil Muni ?
- (A) 4 (B) 5
(C) 3 (D) 8

(40) "Inequality between individuals is a universal phenomenon" – Who gave this definition ?

- (A) Taylor (B) Skinner
(C) Crow and Crow (D) Telford

2 Answer any 8 of the 16 questions given below : **40**

2.1 Discuss the meaning of educational psychology and its scope.

2.2 Distinguish Growth and Development.

2.3 Discuss in detail the benefits of the Observation Method.

2.4 Write a short note : Socialism.

2.5 Explain the concept of motivation and its forms and types.

2.6 What is Memory ? Explain Memory Enhancement remedies and causes of forgotten.

2.7 State the factors influencing the study teaching process.

2.8 Give the meaning of Study Transition and explain the types of study transitions with examples.

2.9 What is the meaning of Attitude ? Explain the steps of Likert's attitude scale.

2.10 Explain the concept of intelligence and introduce one of the intelligence tests.

2.11 Explain the factor that affect Mental Health.

- 2.12 What is defence mechanism ? Explain about any two defence mechanism in detail.
- 2.13 Give meaning of personality and explain its types.
- 2.14 What is an Exceptional Child ? Explain its types.
- 2.15 Name the methods of measuring personality. Explain the observation method and projection method.
- 2.16 Explain the meaning of Personal and individual differences and the factors that affect them.
-